

Asociația RENINCO România

Rețeaua națională de Informare și Comunicare pentru Integrarea Copiilor și Tinerilor cu Cerințe Educative Speciale în Comunitate
Sediu juridic: str. Dumbrava Nouă, nr. 17, sector 5, București
Centru de educație incluzivă: str. Atelierului, nr. 25, sector 1, București
Cont IBAN: RO21RNCB0086004678330001/RON; Codul SWIFT: RNCBROBUXXX; Cod fiscal: 10791077
Email: arr@reninco.ro; www.reninco.ro
Membri fondatori al Consiliului Național al Dizabilității din România

3.12.2023

**LA MULȚI ANI COPIILOR, TINERILOR ȘI TUTUROR
PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI!**

**DE ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ACESTOR SEMENI AI
NOȘTRI, DORIM SĂ NE REAMINTIM DE UN PROIECT DEDICAT
TINERILOR CU DIZABILITĂȚI, DERULAT ANUL TRECUT.**

**consiliul
național al
dizabilității
din România**

PROIECTUL ASCEND 2022

INTRODUCERE

Consiliul Național al Dizabilității din România (CNDR), în parteneriat cu Asociația RENINCO – membru fondator al CNDR – au desfășurat în anul 2022 proiectul ASCEND.

ASCEND – ÎNTĂRIREA CAPACITĂȚII ASOCIAȚIILOR PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI DIN EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST – este un proiect inițiat și susținut tehnic de către Forumul European al Dizabilității (EDF), finanțat de Citi Foundation, realizat, prin consiliile naționale ale persoanelor cu dizabilități, în 5 țări europene: Bulgaria, Cehia, Slovacia, România și Ungaria.

ASCEND a avut 3 componente:

1. Dezvoltarea comunicării cu membrii și persoanele din cadrul consiliului național
2. Întărirea capacității consiliului cu privire la politicile UE și internaționale
3. Întărirea capacității consiliului în domeniul leadership și oportunități pentru tineri

În perioada iunie-decembrie 2022 s-a implementat în România componenta nr. 3, referitoare la tineri, cu trei obiective:

- a) *Tinerii*: Realizarea unei cercetări care să identifice prioritățile tinerilor cu dizabilități (în vârstă de 16-35 de ani)
- b) *Politici și programe*: Înțelegerea cunoștințelor și angajării tinerilor cu privire la politici și programe europene și internaționale
- c) *Comunicare*: Creșterea vizibilității și a răspunsului pentru a include tinerii cu dizabilități, cu focalizare pe educație și angajare în muncă (advocacy).

ACTORII IMPLEMENTARII PROIECTULUI: o echipă a Asociației

RENINCO, în colaborare cu managementul și secretariatul executiv al CNDR - Președinte Daniela Tontsch, Director Executiv Claudia Brătan, contabil șef Felix Mihăilescu, jurist Mihai Bursuc, Sorin Țața – și printr-o activitate voluntară de fotograf dl Peter Klaus Tontsch.

Componența echipei RENINCO: prof. univ.dr. Traian Vrasmas – coordonator proiect; prof. univ. dr. Manea Livius – lider cercetare; prof. univ.dr. Ecaterina Vrasmas – lider formare; Monica Stanciu – coordonator campanie advocacy; Ionescu Daniela – asistent cercetare și proiect; Chiroiu Gabriela – translator; Vlad Andrei Stamate – contributor advocacy; Adet Nicoleta – operator cercetare teren; Stan Mihaela – operator cercetare teren; Secieru Loredana – operator cercetare teren; Pop Lia Maria – operator cercetare teren.

PROCES ȘI REZULTATE

Deși timpul de pregătire și implementare a proiectului a fost scurt, cu toate că au fost unele constrângeri greu de depășit (iunie și iulie - perioada de examene; iulie și august - luni de vara și de vacanță/concedii pentru actorii cercetării etc) proiectul și-a urmat cursul fără abateri semnificative, ba chiar cu unele realizări care au depășit indicatorii planificați inițial.

Astfel în **CERCETARE**, planificarea era de 100 de respondenți pentru ancheta pe bază de chestionar, iar realizarea a fost de 193 respondenți, la care s-au adăugat 15 interviuri individuale și 5 focus-grupuri (cu 42 de tineri, părinți și profesioniști). Informația colectată prin toate aceste instrumente a fost foarte bogată și amplă, complexă, ceea ce a făcut dificilă munca de captare, analiză, curățare și interpretare a datelor și de elaborare a raportului de cercetare, din partea liderului componentei (Livius Manea). Raportul de cercetare are 151 pagini, iar rezumatul - trimis și la EDF (în limba engleză) - are 30 de pagini. Au fost identificate numeroase bariere importante în incluziunea educațională și socială a tinerilor cu dizabilități din România, dintre care amintim doar unele - din educație și angajare:

- cele mai pregnante bariere resimțite pe parcursul educațional au fost, în ordinea importanței, "atitudinile negative ale colegilor", "nivelul insuficient al pregătirii personalului didactic" și "absența materialelor didactice adaptate", "lipsa adaptării procesului de învățământ la nevoi".

- două treimi dintre subiecți (66,32%) nu au deloc experiență de muncă; sprijinul cel mai consistent în căutarea unui loc de muncă pare să vină mai mult din partea familiei (așa cum au apreciat jumătate dintre respondenți - 49,22%)...

Rezultatele cercetării așteaptă să fie cunoscute, diseminate și operaționalizate de către societatea civilă, în primul rând de către CNDR și RENINCO.

INFORMAREA ȘI FORMAREA au fost implicate intrinsec pe toată durata proiectului, iar activitatea de ADVOCACY s-a adăugat imediat după obținerea primelor

rezultate de cercetare. Pentru a orienta și dezvolta demersurile cercetării, dar și pentru a oferi implicit ocazii de informare, formare și advocacy au fost organizate două întâlniri consultative în lunile iunie și octombrie (cu câte 24-25 de persoane fiecare), precum și o conferință din luna decembrie (cu 54 de participanți). La toate aceste evenimente au participat persoane din conducerea unor autorități centrale (ANPDPD, ME, ANPDCA, MFTES – doar la conferința din luna decembrie).

Au fost traduse și doar parțial diseminate - prin consultări, cursurile de formare, articole la Jurnalul social și prin conferința din luna decembrie - 24 de texte (circa 450 de pagini) din limba engleză în limba română, privitoare la politici și programe europene și internaționale, precum și rezultate ale proiectului ASCEND (rezumatul cercetării și documentul de poziție) – din limba română în limba engleză (translator Gabriela Chiroiu).

La cursurile de formare (lider Ecaterina Vrasmas), din lunile octombrie (București, în colaborare cu Asociația Alternativa 2003 – dnele Mihaela Rotar și Mihaela Neagu) și noiembrie (Ploiești, la Școala Gimnazială Nicolae Iorga – responsabilă Nicoleta Adet) și Botoșani (la Școala profesională specială Sfântu Stelian – responsabilă Loredana Secrieru) au participat în total 62 de persoane (față de 45 planificate) – din care jumătate au fost tineri cu dizabilități iar restul părinți și profesioniști. În aceste cursuri participanții au primit informații de bază legate de dizabilitate și drepturi, dar și de implicarea, participarea și incluziunea lor în viața socială. Lucrul în grup a oferit ocazia de schimburi de idei și informații. Satisfacția deosebită a tinerilor participanți a fost evidentă, din discuțiile de evaluare dar și din simpla privire a unor fotografii! Concluziile pe marginea acestor cursuri rezonază puternic cu rezultatele cercetării.

CAMPANIA DE ADVOCACY a început mai consistent în luna octombrie, după coagularea primelor rezultate ale cercetării, prin implicarea doamnei Monica Stanciu (expertă în domeniul dizabilității) și a cuprins în principal:

- Un dialog cu diverși potențiali parteneri, pentru a le aduce mai sus pe agendă și problematica tinerilor cu dizabilități. Au fost trimise scrisori în acest sens la 3 miniștri (MM, ME, MFTES) și un președinte de autoritate centrală (ANPDPD), la 11 organizații pentru tineri, și la 23 de ONG-uri din sfera CNDR. S-au primit răspunsuri doar de la MFTES și de la 4 ONG-uri membre ale CNDR...

- Implicarea unui tânăr cu dizabilități fizice - Vlad Andrei Stamate (25 de ani, absolvent de facultate și 2 mastere) - ca și contributor la campania de advocacy. Vlad a scris (în perioada noiembrie-decembrie 2022) 5 articole, postate pe site Jurnalul Social al CNDR și pe site RENINCO și a fost vorbitor în plen la conferința din 9 decembrie 2022.

- Elaborarea și tipărirea unui **Document de poziție – Tinerii cu dizabilități sunt AICI, ACUM!** Acest document - distribuit organizațiilor prezente la conferința din luna decembrie - prezintă sintetic, în context românesc și european, situația acestor tineri, așa a rezultat în principal din cercetarea ASCEND, pe coordonatele:

- *Dizabilitate și valorizare* – dizabilitatea este o problemă de drepturi ale omului, o problemă politică; potențialul deosebit al tinerilor cu dizabilități așteaptă să fie descoperit, dezvoltat și valorizat!
- *Educație și școală*; pentru a se răspunde adecvat numeroaselor bariere identificate este necesară de urgență îmbunătățirea serviciilor educaționale de sprijin (inclusiv clarificarea statutului facilitatorului), intensificarea acțiunilor de adaptare a infrastructurii școlare etc;
- *Angajare și ocupare* – creșterea gradului de ocupare este o responsabilitate socială, cu prioritate pentru tineri; în trecerea de la școală la muncă este necesară mai multă

- preocupare, inclusiv responsabilizarea autorităților și instituțiilor, prin legiferarea unui Plan individual de tranziție pentru tinerii cu dizabilități;
- *Advocacy și lobby* – responsabilitate crescândă pentru organizații neguvernamentale, pentru familii și profesioniști dedicați;
  - *Asociere și implicare* – creșterea gradului de implicare a tinerilor în viața asociativă, în viața socială sub toate aspectele;

- **Conferința „Noi tinerii cu dizabilități suntem aici!”,** – 9 decembrie 2022

Diversitatea și disponibilitatea participanților (în total 54) – tineri, părinți și însoțitori, reprezentanți de la 4 autorități centrale, 4 instituții relevante și 11 organizații neguvernamentale – au fost impresionante. Au fost prezentate în plenul conferinței, foarte sintetic principalele activități și rezultate (cercetarea, formarea, documentul de advocacy) precum și experiențele unor tineri. Mulți dintre participanți – cu deosebire tinerii – au dovedit un interes înalt pentru o asemenea activitate (mai interactivă pe secțiuni) și dorința tinerilor de a se mai întâlni în viitor...

Proiectul ASCEND a beneficiat în perioada iulie-noiembrie 2022 de contribuția unui *asistent de proiect (Daniela Ionescu)*, foarte utilă și relevantă, inclusiv sub aspectul creativității în realizarea tuturor afișelor și a mapelor de evenimente (în total 6), a aspectelor tehnice legate de comunicarea digitală și online precum și de logistică în general.

VIZIBILITATEA PROIECTULUI a fost realizată prin eforturile conjugate ale CNDR și RENINCO. Inventarul postărilor pe cele 2 site-uri este de 32 (inclusiv o postare Youtube), pe toată durata proiectului (1 iunie – 15 decembrie 2022).

ASPECTE MAI PUȚIN REALIZATE

- Implicarea redusă în activitățile proiectului a organizațiilor largi de tineret (doar o singură prezență la comitetul consultativ din luna iunie, din partea CTR), a unor autorități ca și a majorității ONG-urilor membre ale CNDR...
- Interesul cvasiinexistent al mijloacelor media (presă, televiziune, radio etc), mai ales la cele 2 comunicate de presă din luna iunie și decembrie...

CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

Proiectul ASCEND 2022 a fost, în pofida timpului scurt și a altor constrângeri, o reușită. S-a dovedit că două organizații (CNDR și RENINCO) pot colabora foarte bine, într-un proiect de anvergură națională și europeană. Este necesară în continuare diseminarea rezultatelor, activități specifice de advocacy și lobby, de informare și formare.

Redăm la final extrase din opinia *coordonatoarei proiectului ASCEND de la Bruxelles – doamna Phillipa Tucker – care a avut un rol deosebit în acest proiect, inclusiv în monitorizare (13.01.2022):*

Explorarea profundă în drepturile tinerilor cu dizabilități din România, realizată prin cercetare, va fi utilă nu doar în țară – așa cum este deja evident prin raportul de advocacy (documentul de poziție) - ci și la continuarea proiectului în anul 2023, într-o a doua fază, în regiune - prin utilizarea cunoștințelor, rezultatelor și metodelor și pentru alte țări...

Ecaterina Vrasmas

Traian Vrasmas

Președinte RENINCO

Coordonator Proiect ASCEND